

Föstudaginn 8. nóvember 1940.

Nr. 45/1940. **Steingrímur Pétursson og Höskuldur Guðmundsson** (Sveinbjörn Jónsson)

gegn

Guðlaugi Kristjánssyni f. h. Margrétar Guðlaugsdóttur (Pétur Magnússon).

Bótamál vegna bifreiðaslyss.

Dómur hæstaréttar.

Hinn áfrýjaða dóm hefir uppkveðið Sigurður bæjarfógeti Eggerz.

Í máli þessu hefir héraðsdómarinn vanrækt að lýsa atvikum málsins, en látið sér nægja að vísa um atburð sakarinnar til refsidóms, er hann kvað samdægurs upp yfir öðrum áfrýjenda. Þessi málsmeðferð fer í bága við ákvæði 1. málsg. 193. gr. laga nr. 85/1936, og verður því að ómerkja hinn áfrýjaða dóm og vísa málinu heim í hérað til dómsálagningar af nýju.

Eftir atvikum þykir rétt, að málskostnaður í hæstarétti falli niður.

Því dæmist rétt vera:

Hinn áfrýjaði dómur á að vera ómerkur, og vísast málinu heim í hérað til dómsálagningar af nýju.

Málskostnaður í hæstarétti falli niður.

Dómur bæjarþings Akureyrar 6. maí 1940.

Mál þetta hefir höfðað Guðlaugur Kristjánsson verkaður fyrir hönd dóttur sinnar, Margrétar Guðlaugsdóttur, með stefnu dags. 27. des. 1939 fyrir þæjarþingi Akureyrar gegn Steingrím Péturssyni bifreiðarstjóra, Neðri-Rauðalæk Glæsibæjarhreppi í Eyjafjarðarsýlu, og

Höskuldi Guðmundssyni bifreiðarstjóra, Lækjargötu 16 Akureyri, til þess að fá þá dæmda, einn fyrir báða og báða fyrir einn, til greiðslu á kr. 18448.50, auk 5% árs-vaxta frá stefnudegi til greiðsludags, og auk þess til greiðslu málskostnaðar, en samkvæmt framlögðum reikningi er hann gerður kr. 1179.55.

Þá hefir einnig váttryggingarfélaginu Baltica verið stefnt til að gæta réttar síns.

Í máli, sem höfðað hefir verið af hálfu réttvisinnar og valdstjórnarinnar gegn Steingrími Péturssyni bílstjóra, sem stýrði bifreiðinni A 142, hefir téður Steingrímur, annar þeirra stefndu í þessu máli, verið dæmdur fyrir ólöglega keyrslu fyrir brot á bifreiðalögunum og hegningarlögunum í 15 daga einfalt fangelsi og auk þess verið sviptur ökuskirteini í 6 mánuði. Og er því auðsætt, að eigendur bifreiðarinnar, stefndu í þessu máli, eru skaðabótaskyldir gegn stefnanda í þessu máli. Auk þess hefir í hinum tilvitnaða lögregludómi verið tekið fram, að ekki séu færðar sönnur að því, að stúlkann Margrét Guðlaugsdóttir eigi sök á árekstrinum, og undir þessu máli virðist heldur eigi færðar sannanir í þessa átt. Samkvæmt því verður ekki um neina skiptingu á skaðabótunum að ræða milli stefndu og stefnanda.

Skaðabótakröfurnar eru:

1. Sjúkrahúskostnaður kr. 448.50
2. Fyrir atvinnutjón, þjáningar og líkamslýti — 18000.00

Margrét Guðlaugsdóttir var flutt á sjúkrahúsið 3. september síðastl., og veitti Árni Guðmundsson læknir henni móttöku. Lá hún á sjúkrahúsinu til 26. september 1939. 18. nóvember lætur Guðmundur Karl Pétursson í ljósi álit sitt um heilsufar stúlkunnar. Upp í það álit er einnig tekinn „Journal“ sá, er færður var við móttöku stúlkunnar á sjúkrahúsið. Þykir því ekki ástæða til að taka upp í forsendur dómsins álit Árna Guðmundssonar læknis sérstaklega, en hins vegar þykir rétt að tilfæra álit Guðmundar Karls Péturssonar í aðaldráttum, rskj. 3. Segir þar svo: „Var hún strax eftir slysið flutt á sjúkrahús Akureyrar, og er þess getið meðal annars um ástand hennar þá í journal spítalans.“

„Var komið með sjúklinginn, að því er virtist, meðvitundarlaus, og hún lögð upp á rannsóknarborð á skipti-

stofu spítalans. Blæddi allmikið frá sárum á höfði sjúklingsins, og kápa sjúklingsins var allmikið blóði drifin, en engin merki sáust um, að hún hefði fallið á götuna, og ekkert göturyrk eða skitur var í eða kring um áverkana. Strax eftir að sjúklingurinn var kominn inn á sjúkrahúsið, raknaði hún við, og var þá talsvert exalteruð og vildi strax fara heim, án þess nokkuð væri við sárin gert. Ekki var finnanleg nein vínlykt af sjúklingnum og ekki heldur af því, sem hún kastaði upp nokkru síðar.

Augu eðlileg, reagera fyrir ljósi og accomodation, engin blæðing frá nefi eða eyrum, miðframtönn hægra megin er brotin upp við tannhold, og lateralinn þeim megin er skekkt (slegin inn í munn). Sömuleiðis er brotið framan af medial framtönn vinstra megin (medialhornið).

Yfir miðri augabrún hægra megin er gapandi sár, 7,5 cm á lengd, sem nær ofan úr hársrótum og niður fyrir augnabrún. Er þar höggvið inn á bein og í miðju sárinu er impressions fractura með tveimur brotlinum parallellum húðsárinu, með 1 til 1,5 cm. millibili, og hefir beinbrún sú, sem þar myndast á milli, slegizt það inn, að útfloður stendur dýpra en innra borð, lamina interna, svo að sést inn á dura beggja megin, þar sem dýpst er, en ekki virðast fissurur ganga neitt út frá þessu broti.

Við neðri brún hægri orbita er ca. 1,5 cm. langt sár í stefnu orbitalrandarinnar, en ekki finnst nein brotalöm á kinnbeinsboganum. Neðanvert frá nasvængnum hægra megin liggur 7 cm. langt gapandi sár gegnum lab. sup. og hægri vangafyllu niður á kjálkabarðið hægra megin.

Er sár þetta alveg opið inn í munn, svo að tungan rekst annað slagið út í sárið.

Gert var að sárum sjúklingsins, sem greru vel. Fyrstu dagana eftir slysið var þó liðan sjúklingsins slæm vegna óþæginda frá höfuð- og andlitsmeiðslum. Seinni hluta veru sinnar á spítalanum fékk hún nokkur slæm höfuð-verkjarköst, sem þó liðu fljótlega frá aftur. Sjúklingurinn var brautskráður frá spítalanum þ. 2% 1939 og hafði þá verið á fótum í 2 daga við góða liðan.

Sjúkdómslýsing spítalans

Commotio cerebri. Fractura ossis frontalis. Vulnere contusa faciei.

Síðan slasaða fór af spítalanum, hefir hún haft fótavist

daglega, en stundum orðið að leggja sig stund og stund, þegar höfuðverkurinn hefir verið verstur. Hefir ekkert getað unnið. Núverandi ástand samkvæmt lýsingu slösuðu þykir ekki ástæða til að taka upp í forsendur dómsins. Þó er tekið fram í vottorðinu:

Objectiv rannsókn:

Heldur grannvaxin stúlka, holdafar nokkurn veginn í meðallagi, svarar öllum spurningum skýrt og vöflulaust. Það, sem fellur mest í augu við fyrstu sýn, eru 2 stór, rauðleit, dálítið upphleypt ör, annað yfir hægri augabrún og hitt frá miðri efri vör beint niður undan h. nasvæng á ská út á við og niður á við niður á kjálkabarð, jafnframt nokkurri skekkju á munninum, þannig að h. munnvik slapir talsvert niður, og verður þetta enn meira áberandi við það, ef slasaða brosir eða talar.

Efra örið nær frá efri rönd orbita beint upp í hársrætur, tæplega 7 cm. á lengd. Á nokkru svæði undir miðbiki örsins finnst dálitill beingarður, en lateralt við hann er dæld inn í beinið, og sést hún greinilega að utan. Dæld þessi gengur alveg niður í gegn um augabrúnina, og þegar þar við bætist, að hreyfing er upphafin á svæðinu medialt við örið, en lateralt við það, lyftist brúnnin óeðlilega mikið, þá verður af þessu hlykkur á augabrúninni, sem breytir andlitssvipnum, og er til lýta.

Yfir miðri augnatóftarbrún frá miðju og inn undir nefið er óreglulegt upphækkað rauðleitt ör, ca. 10×4 mm. Ljótasta örið er þó neðarlega á hægri vanga, byrjar beint niður undan h. nasvæng yzt, mitt á milli munns og nefs, og gengur á ská út á við og niður á við, 1,5 cm. utan h. munnviks, en þar verður á því nokkur hlykkur, svo að myndast ca. 170° horn, opið að miðlinu, og síðan gengur örið niður á kjálkabarð. Þar sem hlykkurinn er á örinu, gengur 1,5 cm. langt ör næstum lárétt út á kinnina. Innendi örsins er T-laga, og stefnir annar anginn niður að munni, en hinn upp að nefi. Allt er örið talsvert óreglulegt, upphækkað, rautt og vel 0,5 cm. breitt, þar sem það er breiðast.

Andspænis þessu öri inni í munninum er annað ör á slimhúðinni og mikið herzli í vangafyllunni.

Vegna þess, hvað mikið hefir slitnað af vöðvum og taugum við þessi meiðsli, hefir orðið lömun á vöðvunum medialt við örið, og veldur þetta skekkju á munninum,

þannig að hægra munnvik slapir talsvert niður, og ber einna mest á þessu, þegar stúlkan hlær eða talar.

Þá segir læknirinn, að stúlkan hafi eflaust fengið heilahristing, sbr. sjúkdómsgreining spítalans. Ennfremur segir hann, að til þessa tíma hafi hún verið óvinnufær, en ástæða sé til að ætla, að ástandið breytist til batnaðar. Þó segir læknirinn, að af heilahristing hljótist oft varanleg óþægindi, sem leitt geti til mismikils orkutaps, allt upp í það að verða fullkomnir invalidar ævilangt.

Af andlitsmeiðslunum segir hann, að stúlkan hafi hlotið mjög afskræmandi ör. Segir hann, að þau líkamslýti, auk sálarangurs, geti beinlínis að ýmsu leyti orðið stúlkunni farartálmi og spillt fyrir henni í lífsbaráttunni.

Þá hefir augnlæknir Helgi Skúlason skoðað stúlkuna 17. nóvember og 12. febrúar síðastl., rskj. 4 og 27.

Samkvæmt vottorði hans virðist sjón stúlkunnar óskemmd, en hins vegar telur hann, að augnhimnuboginn hægra megin sé ekki alveg eins reglulega lagaður og vinstra megin og virðist telja það talsvert áberandi lýti.

Þá hefir tannlæknirinn einnig skoðað stúlkuna, rskj. 5. Hann hefir gert við tenmur í henni, sem hafa brotnað og skemmt. Segir hann, að styrkleiki tannanna sé minni á eftir, og enn talar hann um lýti þau, sem stafi af skemmdunum. Álit liggur einnig fyrir frá Friðrik V. Björnssyni, ódagsett, rskj. 18, en hann er læknir váttryggingarfélagsins, þar sem bifreiðin er váttryggð. Er álit þetta byggt yfir rannsóknir þær, sem læknar á Akureyri hafa gert á sjúklingnum.

Alvarlegustu afleiðingar af áverkunum segir hann, að örin séu, og þar af leiðandi líkamslýti. Telur hann, að örin muni lagast nokkuð, og bendir sérstaklega á álit augnlæknisins, þar sem hann segir, að örin séu ekki vaxin við undirlagið (beinið), en þar sem missemiðin séu á beininu, sé húðin sæmilega hreyfanleg. Þá telur hann einnig, að skekkjan á munnvikinu geti lagast.

Líðan sjúklingsins telur hann einnig, að geti staðið til bóta.

Þessu vottorði hefir umboðsmaður stefnanda mótmælt, þar sem læknirinn sé starfsmaður tryggingarfélagsins, þar sem billinn er váttryggður.

Þá er og álit tryggingarlæknisins, Jóhanns Sæmunds-

sonar, rskj. 19, dags. 18. jan. 1940, fyrir hendi. Telur hann, að hér hafi verið um léttan heilahristing að ræða. Álit hans á málinu er byggt á skoðun, sem læknar á Akureyri hafa framkvæmt. Hann metur örorkuna þannig:

1. ár. Fyrstu 4 mánuði	100%	örorku.
– – Næstu 4 mán.	75—	—
– – Næstu 4 mán.	40—	—
2. ár. Fyrstu 6 mán.	20—	—
– – Næstu 6 mán.	10—	—

og svo ekkert úr því.

Þá hefir héraðslæknirinn á Akureyri skoðað sjúklinginn 10. febrúar síðastl., rskj. 26. Visar hann í vottorð spítalalæknisins. Liðan sjúklingsins, segir hann, sé betri en $\frac{1}{11}$ 1939, hvað viðvikur höfuðverk, sviða og verkjum í örunum. Einnig segir hann, að sjúklingurinn sé nokkuð þolnari og styrkari. Aftur virðast hinar psykisku og nervösu truflanir engu minni en $\frac{1}{11}$ 1939.

Telur hann, að örorka stúlkunnar sé enn 100%, og er þó kominn sá tími, þegar tryggingarlæknirinn mat örorkuna 75%. Eftir 2 til 3 mánuði telur hann, að eitt-hvað muni breytast til batnaðar, og hún muni þá fær til einhverrar léttari vinnu, en um þetta segir héraðslæknirinn, að ekki sé hægt að fullyrða, þar sem það hafi sýnt sig, að sjúklingar, sem fá heilahristing, ná sér mjög misjafnlega fljótt, þó um léttan heilahristing sé að ræða.

Húsbóndi stúlkunnar, J. S. Kvaran, upplýsir, að stúlkan hafi haft í kaup 75 kr. á mánuði. Var atvinna hennar í skógerðarverksmiðju hans, og var hún byrjandi. Samkvæmt reglum verksmiðjunnar gat hún síðar fengið 150 kr. í kaup og auk þess 9% í kaupbætur.

Að því er 1. lið skaðabótakröfunnar snertir, þá eru lagðir fram reikningar fyrir kr. 416.50, er ber að taka til greina. Að því er 2. liðinn snertir, fyrir atvinnutjón, þjáningar og líkamslýti, þá er gerð krafa ósundurliðuð fyrir alla þessa liði, enda erfitt að sundurliða þá. Að því er atvinnutjónið snertir, þá liggur að visu fyrir vottorð frá tryggingarlækninum um, að örorkan væri að eins 2 ár, en tryggingarlæknirinn hefir ekki skoðað sjúklinginn, og samkvæmt álit héraðslæknisins hér á staðnum, sem hefir skoðað sjúklinginn, þá hefir álit tryggingarlæknisins ekki staðizt fyrir þann tíma, sem liðinn er.

Héraðslæknirinn telur mjög erfitt að ákveða, hvort og að hve miklu leyti stúlkan verði vinnufær. Þykir því vel geta farið svo, að atvinnutjón stúlkunnar verði mikið, auk þess sem telja verður, að jafnvel þótt líkamskraftar hennar leyfðu henni að vinna, þá yrði vegna útlits hennar erfiðara fyrir hana að fá atvinnu nú en áður var. Þá virðist alvarlegasta hlið málsins vera lýti þau hin miklu, sem stúlkan hefir orðið fyrir við slysið, sbr. vottorð lækna-anna og myndir þær, er fram hafa verið lagðar í málinu.

Þegar tekið er tillit til atvinnutjóns nú og í framtíðinni, og tekið er tillit til þess, hvað viðhorf stúlkunnar til lífsins hlýtur að hafa breytt við slysið, og allar horfur fyrir framtíð hennar þungbærari, þá þykir rétt að taka kröfur stefnandans, að því er þennan lið snertir, til greina með kr. 16000.00, og ber því að dæma stefndu in solidum til að greiða stefnandanum kr. 16416.50.

Í málskostnað greiði stefndir in solidum kr. 1100.00. Dómarinn tekur fram, að honum hafi þótt rétt að kveða þennan dóm ekki upp, fyrr en dómur væri genginn í lögreglurétti í máli því, sem réttvísinn og valdstjórnin hefur höfðað gegn Steingrími Péturssyni, öðrum stefnda í þessu máli.

Því dæmist rétt vera:

Stefndu, Steingrímur Pétursson og Höskuldur Guðmundsson, til heimilis á Akureyri, greiði in solidum stefnandanum, Guðlaugi Kristjánssyni f. h. Margrétar Guðlaugsdóttur Akureyri, kr. 16416.50, ásamt 5% ársvöxtum frá 27. des. 1939 til greiðsludags.

Í málskostnað greiði stefndu in solidum stefnandanum kr. 1100.00.

Dóminum að fullnægja innan 15 daga frá lögbirtingu hans að viðlagðri aðför að lögum.